

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФТЕХОСВІТИ
У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

**«Про роль
органів учнівського самоврядування в
реорганізації системи
управління навчальним закладом»**

Методист:
Єгоркіна О.Ф.

2013

Доповідь на методраду

Важливим суспільним завданням сучасних навчальних закладів є підготовка учнівської молоді до життя і діяльності в правовій демократичній державі.

Актуальність проблеми участі учнівського самоврядування в системі управління навчальним закладом визначається потребами сучасного етапу розвитку українського суспільства, зокрема необхідністю розгляду важливої педагогічної проблеми — формування людини-громадянина, насамперед, як члена громадянського суспільства, особливістю якого є виховання та підготовка молодого покоління до виконання громадянського обов'язку.

Сьогодні в державі молодіжна політика визнана, як одна з найактуальніших. Про це свідчить «Стратегія державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергових заходів щодо її реалізації», яка затверджена Указом Президента України (№212/2012), «Стратегія розвитку державної молодіжної політики на період до 2020 року» УказПрезидента України (№ 532/2013), регіональна програма Розвитку молодіжної політики до 2020 року, в обговоренні якої на молодіжному форумі взяли участь і лідери учнівського самоврядування ПТНЗ області. За перше півріччя поточного навчального року лідери були залучені до участі у зборах Всеукраїнської ради лідерів ПТНЗ, у молодіжному діалозі з Дніпропетровською обласною молодіжною радою, у обласному молодіжному форумі, для лідерів ПТНЗ області вперше організована і проведена обласна Школа молодого лідера за сприянням голови облдержадміністрації Дмитра Колеснікова, НМЦ ПТО організовано Школу учнівського активу за заочною формою, проводиться багато заходів із залученням лідерів – декади робітничих професій (мости дружби), благодійні акції тощо. Все це є прикладом активної роботи з молоддю, яку необхідно проводити в кожному навчальному закладі. Головна мета самоврядування — виховати у дітей навички управлінської та організаторської роботи з колективом, підготувати до дорослого життя і допомогти розвивати ініціативність та інтелектуальний потенціал.

Для визначення рівня діяльності учнівського самоврядування у навчальних закладах було проведено анкетування в якому прийняли участь біля 1,5 тис. учнів ПТНЗ. За результатами встановлено:

- рівень участі учнів у самоврядній діяльності в групі та в ПТНЗ становить біля 60%, а з таких питань як планування, підведення підсумків, обговорення діяльності групи та ПТНЗ менше 50%. Тобто залучення учнів до діяльності НЗ має недостатні показники. А таке питання, як участь у позаурочних заходах майже 50% учнів оцінили нульовим балом, тобто майже кожному 2 учню заходи після уроків не цікаві.

- за підсумками анкетування актив навчального закладу, серед учнів користується більшою повагою, ніж актив навчальної групи.

- відповідальність УС за результати роботи всього колектива навчального закладу відчують 60% опитаних

- рішення прийняті активом виконуються на 70%.

На жаль учнівське самоврядування в деяких ПТНЗ має декларативний характер. Про що можна говорити, якщо план роботи УС, який за вимогами школи учнівського активу був надісланий до НМЦ ПТО, підписується

заступником директора з ВР, а затверджується директором. Виникає питання – а де учні. А учні у такому випадку є просто виконавцями педагогічних вказівок. Участь учнів у прибиранні НЗ, проведенні Дня самоврядування, позакласних заходів (класних годин, концертів, зустрічей) – це ще не самоврядування. Саме основне для чого створюється самоврядування – це захист інтересів учнів у всіх напрямках діяльності закладу. А для цього вони повинні залучатися до участі у Радах профілактики правопорушень, стипендіальних комісіях, педагогічних радах, зборах колективу НЗ, до роботи з батьківськими комітетами, до планування діяльності ПТНЗ, організації та підведені підсумків конкурсів та інших заходів. Вони повинні відчувати, що навчальний заклад перш за все для учнів, а потім для педагогів. Бо без учнів немає навчального закладу.

Завдяки роботі Школи учнівського активу я другий рік маю зворотній зв'язок від учнів. До чого ж вони прагнуть і які питання їх хвилюють? Перш за все – працевлаштування, можливість проходження якісної виробничої практики, здоровий спосіб життя, моральні якості, згуртованість колективу, відповідальність, розробка та участь у проектах, шкідливі звички, ефективність навчальних методик, дисципліна. А чи не до того ж самого прагне керівництво кожного навчального закладу? То мабуть назріла необхідність об'єднати зусилля для позитивного результату. Хочу також представити ще підсумки анкети учнів, що у грудні проходили Школу молодого лідера. На питання що б ти зробив як би був директором відповіли так:

Ввів би заохочення для активних учнів

Провела б реконструкцію актові зали

Розвинул училище в спорті

Впроваджував більше культурних програм

Розвинула б самоврядування

Впровадила правило: всі викладачі повинні правильно розмовляти (чи російською, чи українською – без суржика)

Мабуть кожного цінував за здібностями

Знайшла спонсорів для училища і зробила б все для його престижу

Змінила б відносини між учнями та викладачами, способи проведення уроків

Знайшла підхід до кожного учня (ну хоч би намагалась)

Робила б все як робить мій директор

Проводив більше спортакіад та походів по знаменним місцям міста

Покращив дисципліну, забезпечив місця практики, покращив МТБ

Які ж недоліки можна виділити в організації учнівського самоврядування в ПТНЗ?

1. Недостатня обізнаність педагогів нормативно-правових документів, що стосуються організації УС.
2. Підміна самоврядування прямим педагогічним керуванням
3. Певна «закритість», ізольованість органів учнівського самоврядування від колективу учнів
4. Відокремленість органів учнівського самоврядування від інших суб'єктів самоврядування
5. Недостатня систематичність в роботі з виявлення, відбору навчання та підготовки активу учнівського самоврядування.

6. Недостатня систематичність у підготовці педагогів-радників УС
7. Зведення учнівського самоврядування тільки як гри в «ДЕНЬ ДУБЛЕРА»
8. Неврахування потенціалу батьківської громадськості.
9. Формалізація процесу формування учнівського самоврядування
10. Абсолютизація принципу: «Треба робити те, що хочуть учні»
11. Неадекватне трактування принципів самоврядування:
«Самі задумуємо, організуємо, оцінюємо».
12. Підміна самоврядування тільки розважальною позанавчальною діяльністю
13. Ігнорування точки зору меншості

Для вирішення вищеназваних питань необхідно:

1. Розробити та узгодити **ПОЛОЖЕННЯ** та про учнівське самоврядування. Включити в **СТАТУТ** закладу положення про організацію самоврядування, в тому числі про учнівське самоврядування
2. Не підміняти учнів там, де вони можуть впоратись самостійно. Провести чесні і відкриті вибори учнівського самоврядування. Уникати авторитарного тиску там, де він не потрібний, навіть якщо ви переконані, що ваші самоурядовці помиляються.
3. Постійно інформувати учнів про діяльність учнівського самоврядування. Для цього необхідні “Блискавки”, стіннівки, регулярна газета учнівського самоврядування. Важливо також регулярно звітувати перед колективом про діяльність самоврядування. Відкрити самоврядування для учнів всіх рівнів успішності.
4. Проводити спільні заходи трьох суб’єктів «трикутника» - учнів, педагогів, батьків.
5. Запровадити систему навчання учнівського активу. Забезпечити систему спадковості поколінь самоурядовців.
6. Проводити систематичне навчання класних керівників з питань учнівського самоврядування в навчальному закладі.
7. Створити при НМЦ ПТО творчу групу кваліфікованих педагогів-консультантів з учнівського самоврядування.
8. Важливо залучати батьків та громадськість до участі в самоврядуванні.
9. Підбирати такі моделі самоврядування з досвіду інших навчальних закладів, чи розробити власні, які б відповідали специфіці навчального закладу і ваших учнів.
10. В нормативні акти, що регулюють учнівське самоврядування включити не тільки перелік прав, але й узгоджений перелік обов’язків та відповідальності дій самоврядування.
11. Реалізовувати принцип **«РОЗПОДІЛУ ВЛАДИ»**.
12. Надати учнівському самоврядуванню реальні повноваження не тільки щодо дозвілля, але й такі, що стосуються процесу навчання і виховання.
13. Права меншості мають бути зафіксовані в документації самоврядування навчального закладу, що, власне кажучи, передбачено базовими принципами демократії.

Правильно поставлене колективне виховання передбачає розумне поєднання самостійного розвитку особистості з урахуванням потреб колективу. «Природа дитини егоїстична, — писала Софія Русова, — і цей егоїзм необхідний для найкращого розвитку її індивідуальності. Виховання

не мусить знищувати у малої дитини інстинкту егоїзму, без нього дитина не розвивається в справжню людину, а в якусь солодку сентиментальну істоту. Але разом з розвитком індивідуальності мусить складатися гуртова свідомість, громадське єднання, свідомість своїх відносин і своїх обов'язків до колективу».

**Заслухавши і обговоривши інформацію
методиста Єгоркіної О.Ф. та співдоповідачів**

Про роль органів учнівського самоврядування в реорганізації системи управління навчальним закладом, навчально-методична рада НМЦ ПТО ухвалила:

НМЦ ПТО у Дніпропетровській області

1. Практикувати вивчення і поширення кращого досвіду навчальних закладів з діяльності учнівського самоврядування в системі управління навчальним закладом.

2. Створити творчу групу кваліфікованих педагогів-консультантів з учнівського самоврядування.

3. Організувати проведення конкурсу на кращу організацію учнівського самоврядування в ПТНЗ і визначити досягнення учнів у навчальній та виховній діяльності.

4. Продовжити проведення моніторингу діяльності учнівського самоврядування в ПТНЗ області.

5. Надавати методичну допомогу і методичний супровід у розробці та впровадженні у ПТНЗ соціальних проектів.

Директорам ПТНЗ:

1. Активізувати роботу учнівського самоврядування у ПТНЗ.

2. Впроваджувати у навчальних закладах соціальні проекти: “Демократична школа”, “Школа діалогу культур”, “Школа життєвого успіху”, “Школа толерантності”, “ПТНЗ як обличчя демократичного суспільства”, “Демократизація у професійно-технічному навчальному закладі” тощо.

3. Залучати учнів до вирішення реальних проблем ПТНЗ, розробки проектів щодо вивчення та розв'язання локальних проблем з розвитку навчального закладу.

4. Залучати учнівський актив до співпраці з громадськими організаціями для набуття відповідного соціального і громадянського досвіду.

1. Включити представників ради учнівського самоврядування до складу Ради профілактики правопорушень, стипендіальної комісії, запрошувати до участі у педагогічних радах, нарадах при директорі та заступників директора, до роботи у раді навчального закладу, батьківських рад, проведені загальних зборів колективу навчального закладу тощо.

6. Сприяти висвітленню діяльності учнівського самоврядування у засобах масової інформації.